

Datum
2026-06-15

Diarienummer
3663-2026

Dossiernummer
2402502

Enligt sändlista

Beslut om bildande av Björntjärnkullens naturreservat i Vilhelmina kommun

(3 bilagor)

Beslut

Länsstyrelsen i Västerbotten beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att det område som redovisas på bifogad karta, bilaga 1, ska vara naturreservat.

För att uppnå och tillgodose syftet med Björntjärnkullens naturreservat beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

Föreskrifterna enligt 7 kap. 5 och 6 §§ miljöbalken gäller från den dag de vinner laga kraft. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken gäller från kungörelsedatum även om beslutet överklagas.

Enligt 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan för naturreservatets långsiktiga vård, bilaga 2.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Beslutet riktar sig även till allmänheten.

Fakta om naturreservatet

Namn	Björntjärnkullen
Dossiernummer	2402502
NVR-id	2201550
Kommun	Vilhelmina
Län	Västerbotten
Lägesbeskrivning	10 km SSO om Hacksjö
Koordinat	7152622, 622729 (Sweref 99TM)
Naturgeografisk region	33h, förfjällsregion med huvudsakligen nordligt boreal vegetation
Gräns	Se bifogad beslutskarta, bilaga 1
Markägare	Staten genom Naturvårdsverket
Fastigheter	Hörnan 1:10
Förvaltare	Länsstyrelsen Västerbotten
Totalareal	30 hektar

Tabell med administrativa uppgifter om Björntjärnkullens naturreservat.

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara, vårda och återställa värdefulla naturmiljöer i form av tallskogar, barrnaturskogar och andra förekommande livsmiljötyper. Områdets helhetsvärden med dess förhållandevis opåverkade karaktär, ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras.

Ett syfte är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Hur syftet ska uppnås

Syftet ska uppnås dels genom naturvårdsbränning och/eller brandefterliknande åtgärder dels genom att naturmiljöerna utvecklas

fritt genom intern dynamik. I de delar av naturreservatet som är präglad av brand eller är påverkat av skogsbruk, främjade eller andra skadliga arter, eller där särskilda insatser kan behöva genomföras för att gynna skyddsvärda arter och naturmiljöer ska syftet kunna nås genom att:

- genomföra naturvårdsbränning och/eller brandefterliknande åtgärder,
- skapa en mer varierad beståndsstruktur och främja lövandelen i områdets skogar,
- utöka livsmiljöer och öka mängden lämpligt substrat för skyddsvärda arter i skog,
- genomföra åtgärder för att begränsa eller ta bort för området främmande och andra skadliga arter.

Åtgärder ska också kunna genomföras för att underlätta för allmänhetens friluftsliv.

Skälen för beslutet

Björntjärnkullens naturreservat har höga bevarandevärden kopplade främst till brandpräglade tallskogar och barrblandskogar. Skogarna innehåller naturskogsstrukturer som gamla, grova träd och död ved, både stående och liggande i olika nedbrytningsstadier. Skogarna har också bitvis stort inslag av grova aspar. Till områdets naturvärden hör också de solexponerade branterna i söder och öster med senvuxna träd. I området förekommer indikator och rödlistade arter¹.

Naturreservatets skogar är i stora delar präglade av brand och delvis påverkade av skogsbruk. Därför kan ett bevarande och en utveckling av områdets naturvärden gynnas av en naturvårdande skötsel som reservatsbeslutet möjliggör. För att området även ska kunna vara en tillgång för friluftslivet kan skötselåtgärder också genomföras för att underlätta för allmänhetens friluftsliv.

De höga naturvärden som dokumenterats i området kräver ett omfattande och långsiktigt skydd. Genom reservatsbeslutet undanröjs hot från exploatering och andra åtgärder. Förutsättningarna för att bevara och genom skötselåtgärder utveckla naturreservatets natur-

¹ SLU Artdatabanken. 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020.

miljöer förbättras. Genom beslutet bevaras också möjligheten att uppleva ett förhållandevis opåverkat naturlandskap.

Reservatsföreskrifter

För att uppnå och tillgodose syftet med reservatet gäller följande föreskrifter.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Det är inom naturreservatet förbjudet att:

1. uppföra byggnad eller annan anläggning som till exempel mast eller vindkraftverk,
2. uppföra stängsel, staket eller hägnad,
3. anlägga väg, parkeringsplats, brygga, led eller spång,
4. anlägga ledning eller rör,
5. bedriva täkt, gräva, plöja, spränga, borra, schakta, dika, dämna, rensa, utfylla, muddra, reglera eller bedriva annan verksamhet som skadar eller förändrar mark och block eller förändrar vattenflöden eller dräneringsförhållanden,
6. tippa, dumpa eller anordna upplag,
7. avverka, flytta, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar, såväl stående som liggande,
8. plantera in eller sätta ut växter, djur eller andra organismer,
9. släppa ut eller sprida gifter, vådliga ämnen, kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, växtnäringssämnen, jordförbättringsmedel eller kalk,
10. framföra motordrivet fordon i terräng, med undantag för snöskoterkörning vintertid på snötäckt, väl tjälad mark eller på is.

Det är utan Länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

11. sätta upp skylt, plakat, affisch, inskrift eller därmed jämförbar anordning för reklam, information eller liknande ändamål, annat än tillfälligt (högst en vecka) i samband med jakt.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktigas att tåla

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas att tåla att följande anordningar uppförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet, där inget annat anges avses hela naturreservatet:

1. utmärkning av reservatets gränser enligt Naturvårdsverkets riktlinjer,
2. uppsättning och underhåll av informationstavlor,
3. naturvårdsbränning och därtill hörande selektiva huggningar och anläggande av brandgator och/eller brandefterliknande åtgärder,
4. naturvårdeshöjande skötselåtgärder i skog genom att röja och fälla buskar och träd, ringbarka eller på annat sätt skada träd, tillföra död ved eller andra växtdelar, dämna och lägga igen diken, stängsla, genomföra markstörning samt andra liknande åtgärder,
5. naturvårdeshöjande skötselåtgärder i våtmarker genom röjning av buskar och träd, dämning och igenläggning av diken samt liknande åtgärder,
6. borttagande av för området främmande arter, exempelvis contortatall,
7. skötselåtgärder för att begränsa och/eller förhindra storskaliga angrepp av åttatandad granbarkborre genom fällning och barkning av färskt angripna granar samt rotkapning och barkning av vindfällda granar. Fällda träd ska i första hand lämnas i naturreservatet, men fällda färskt angripna träd kan i undantagsfall transporteras ut om områdets prioriterade bevarandevärden påtagligt hotas,

Datum
2026-06-15

Diarienummer
3663-2026

8. undersökning och dokumentation av djur, växter och andra organismer samt mark- och vattenförhållanden.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas, samt om ordningen i övrigt, inom naturreservatet

Det är inom naturreservatet förbjudet att:

1. göra åverkan på berg eller mark, till exempel genom att måla, borra, rista, hacka, gräva eller omlagra,
2. fälla, flytta, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar, såväl stående som liggande,
3. störa djurlivet, till exempel genom att klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt,
4. framföra motordrivet fordon i terräng med undantag för snöskoterkörning vintertid på snötäckt, väl tjälad mark eller på is,
5. insamla eller gräva upp växter, inklusive mossor och alger, samt lavar och svampar. Undantag gäller för att plocka bär, matsvamp och icke fridlysta blommor,
6. insamla ryggradslösa djur.

Det är utan Länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

7. sätta upp skylt, plakat, affisch, inskrift eller därmed jämförbar anordning för reklam, information eller liknande ändamål.

Undantag från föreskrifterna

Föreskrifterna utgör inte hinder för:

- a) förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som anges i B-föreskrifterna med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken i detta beslut. Undantag gäller också för de nödvändiga transporter som krävs för åtgärderna och för transporter i annat tjänstesyfte,
- b) uppförande av jakttorn som ersättning för ett befintligt på samma plats. För nya jakttorn på annan plats krävs Länsstyrelsens tillstånd,

- c) kvistning eller röjning av sly för upprätthållande av befintliga sikt- eller skjutgator vid jaktpass. Nya sikt- och skjutgator kräver Länsstyrelsens tillstånd,
- d) uttransport av fälld älg, björn, hjort eller vildsvin. Fordon och färdväg ska väljas med omsorg för att minimera mark- och vegetationsskador,
- e) inplantering eller utsättning av inhemska växter eller djur i artbevarande syfte. Åtgärden kräver Länsstyrelsens tillstånd,
- f) insamling av enstaka exemplar av arter för exempelvis artbestämning och dokumentation. För att genomföra vetenskapliga undersökningar eller bedriva miljöövervakning som innebär någon form av markering, fällfångst eller andra åtgärder som kan innebära påverkan på naturmiljön krävs Länsstyrelsens tillstånd,
- g) renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437) samt framförande av motordrivet fordon vid renskötsel i enlighet med gällande terrängkörningslagstiftning.

För samtliga undantag från föreskrifter gäller att risken för skada på mark och vegetation ska minimeras.

Ärendets beredning

Sveaskog Förvaltnings AB registrerade 2015 en stor del av området som ingår i naturreservatet som en nyckelbiotop², 17,6 hektar med gammal tallskog. Den har varit frivilligt avsatt av bolaget.

Naturvårdsverket tilldelades 2022 regeringsuppdraget Skydd av värdefulla skogar genom att använda ersättningsmarker³. Uppdraget innebär att i huvudsak ej skyddsvärd produktiv skogsmark överförs från Sveaskog till staten i syfte att använda som bytesmark till privata markägare i skyddsprocesser. Mindre delar av ersättningsmarkerna innehåller skyddsvärda skogar som tidigare varit frivilligt avsatta av Sveaskog. Länsstyrelsen har därför fått i uppdrag att skydda områden med höga

² Skogsstyrelsen. Kartdatabas skogens pärlor: <https://www.skogsstyrelsen.se/skogens-parlor/>

³ Naturvårdsverket. Regeringsuppdrag Skydd av värdefulla skogar genom att använda ersättningsmarker: <https://www.naturvardsverket.se/om-oss/regeringsuppdrag/slutredovisade-regeringsuppdrag/uppdrag-att-skydda-vardefulla-skogar-genom-att-anvanda-ersattningsmarker/>. Läst 2026-02-10.

Datum
2026-06-15

Diarienummer
3663-2026

naturvärden på ersättningsmarkerna. Länsstyrelsen inventerade 2025 området och kunde då konstatera att skogarna som ingår i naturreservatet Björntjärnkullen har höga naturvärden och är prioriterade för skydd.

Vilhelmina norra sameby, Sametinget m.fl. har i januari 2026 beretts möjlighet till konsultationsmöte⁴ (diarienummer 783-2026). Vilhelmina kommun (Vualtjeren tjielte) är förvaltningsområde för samiska språk⁵.

Reservatsförslaget har i april 2026 sänts på remiss till berörda sakägare, sameby, myndigheter, föreningar med flera för yttrande och samråd. Remissen har också funnits tillgänglig på Länsstyrelsens webb. Följande yttranden har inkommit till Länsstyrelsen:

- **Sametinget** har meddelat att de avstår från att yttra sig.
- **Skogsstyrelsen** är positiv till att naturreservatet bildas och har inga synpunkter på presenterat underlag.
- **Sveriges geologiska undersökning (SGU)** har meddelat att de avstår från att yttra sig.
- **Vilhelmina kommun** har inget att erinra mot förslaget till beslut. Kommunen instämmer med Länsstyrelsens bedömning att bildandet av naturreservatet inte strider mot gällande översiktsplan samt är förenligt med utpekade riksintressen på platsen.
- **Västerbottens ornitologiska förening (VOF)** är positiva till skydd av området med dess för fågelfaunan värdefulla strukturer. För att stärka skyddet för områdets fågelfauna har VOF synpunkter på föreskrifter och åtgärder i beslut och skötselplan. VOF vill bl.a. ha förbud mot användning av drönare, tidsbegränsningar för att uppnå häckningsfrid, fågelsäkring vid naturvårdande skötselåtgärder, skyddszoner där skogliga åtgärder undviks inom 100-300 meter från boplatser, tydligare mål och riktlinjer för uppföljning.

Länsstyrelsens kommentar: Länsstyrelsen håller med om att det är viktigt att bevara värdefulla livsmiljöer för de arter som finns i området. Det är också viktigt att genom olika naturvårdshöjande åtgärder för att bevara, restaurera och i viss mån återskapa

⁴ Lag (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket.

⁵ Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk.

livsmiljöer för skyddsvärda arter. Innan genomförande av olika skötselåtgärder behöver alltid den slutliga avvägningen av eventuell nytta och skada för olika berörda arter och livsmiljötyper göras i varje enskilt fall. Inför skötselåtgärder görs mer noggrann planering i fält.

Några av VOF:s åtgärdsförslag regleras, åtminstone till en del, i annan lagstiftning eller av andra aktörer och myndigheter, exempelvis drönare av Transportstyrelsen. Länsstyrelsen anser att föreskrifterna för allmänheten (C-föreskrifterna) är väl avvägda för att uppnå syftet med naturreservatet. Uppföljning av naturreservatets livsmiljötyper och arter, nyttjade för friluftsliv m.m. sker enligt Naturvårdsverkets riktlinjer utifrån tillgängliga resurser och prioriteringar i länets samtliga naturreservat. Eftersom metoder för inventeringar och uppföljning kan förändras över tid specificeras dessa inte närmare i skötselplanen.

Översiktlig beskrivning av naturreservatet

Björntjärnkullens naturreservat ligger cirka 6 kilometer sydost om Mårdsjöberg. Terrängen är ganska kuperad med två blockrika toppar. Norra delen av naturreservatet består av tallskog. Inslaget av gran ökar söderut för att övergå till grandominerad barrblandskog längst i söder. I hela naturreservatet är skogen tydligt brandpräglad. Det är rikligt med gamla tallar på över 200 år och rikligt med död ved, såväl stående som liggande i olika nedbrytningsstadier. Det är också gott om grova aspar och björkar.

Björntjärnkullens naturreservat kan besökas för till exempel egna strövtåg, naturstudier, svamp- och bärplockning. I närheten av naturreservatet finns flera skogsbilvägar. Vägarna kan tidvis vara avstängda med bom eller beroende på årstid och väder vara svårframkomliga.

Naturreservatet ligger inom Vilhelmina norra samebys vinterbetesmarker⁶.

⁶ Sametinget. IRENMARK. Rennäringens markanvändningsdata. www.sametinget.se.

Länsstyrelsens motivering och bedömning

Motiv till skyddets utformning

Björntjärnkullen är ett värdefullt naturområde som hyser arter knutna till gamla tallskogar och barrnaturskogar. Området har egenskaper och strukturer som utvecklats genom att naturliga processer fått verka relativt ostört under lång tid. Området har också visst värde för friluftslivet. För att områdets värden ska bestå behöver området därför långsiktigt skyddas från skogsbruk och annan exploatering, verksamhet eller påverkan som innebär att områdets naturvärden skulle skadas, som försvårar för allmänhetens tillträde till området eller som kan påverka områdets relativt opåverkade karaktär på ett sådant sätt som strider mot syftet med naturreservatet.

Naturreservatets skogar är i delar präglade av brand. Området är också påverkat av skogsbruk. För att i enlighet med naturreservatets syfte bevara och utveckla reservatets naturvärden kan därför skötselåtgärder genomföras. För att området även ska kunna vara en tillgång för friluftslivet kan också information om området produceras.

Naturreservatet är i första hand avgränsat med utgångspunkt i reservatets huvudsyfte att bevara värdefulla naturskogar, vilket i sin tur utgår från regeringsuppdraget att skydda värdefulla statliga skogar. Naturreservatet omfattar huvudsakligen det område som Sveaskog sedan lång tid avsatt som nyckelbiotop på berget Björntjärnkullens sluttningar. Omgivande marker är starkt påverkade av avverkningar. Även lantmäteri- och sköseltekniska aspekter har beaktats i avgränsningen.

Ett omfattande och långsiktigt skydd gynnar möjligheten att bevara och utveckla naturreservatets värdefulla natur- och friluftslivsmiljöer. Naturreservat är den lämpligaste skyddsformen för områden som har ett sådant skötselbehov att en skötselplan krävs och där det krävs starka restriktioner under lång tid för att värdena ska bibehållas och utvecklas.

Länsstyrelsen har därför bedömt att området, i enlighet med miljöbalkens mål om skydd av värdefulla natur- och kulturmiljöer och bevarande av biologisk mångfald (1 kap. 1 § miljöbalken), bör förklaras som naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken.

Överensstämmelse med planer och strategier för skydd och förvaltning

Skyddet av Björntjärnkullens skogar är prioriterat inom Länsstyrelsens uppdrag att skydda värdefull natur. Bevarandet av naturreservatet Björntjärnkullen ligger i linje med nationella och regionala strategier och planer för skydd och skötsel av värdefull natur:

- Området har nyckelelement och naturvårdsarter och liten påverkan av modernt skogsbruk. De höga naturvärdena på beståndsnivå gör området prioriterat för skydd⁷.
- Naturreservatet ligger inom en värdetrakt för barrskog⁸ (Stöttingfjället, ACG3040). Därmed blir förutsättningarna bättre för att långsiktigt bevara och utveckla områdets utpekade värden och för att bevara, stärka och utveckla en grön infrastruktur på landskapsnivå⁹. En grön infrastruktur är ett ekologiskt funktionellt nätverk av livsmiljöer, strukturer och naturområden för bevarande av biologisk mångfald i hela landskapet.
- I Björntjärnkullens naturreservat förekommer naturliga successioner efter brand med gamla lövträd vilket är värdefullt eftersom reservatet ligger i en trakt särskilt prioriterad för lövnaturvärden (Tallsjöbergen).

Förenlighet med miljömål och friluftsmål

Bevarandet av biologisk mångfald och arbetet med att uppnå de av riksdagen antagna miljö kvalitetsmålen är en hörnsten i det nationella miljöarbetet och naturreservat är en av de skyddsformer som utgör basen i det formella skyddet av värdefulla naturområden och biologisk mångfald.

⁷ Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen. 2024. Nationell strategi för formellt skydd av skog. Rapport 7168.

⁸ Länsstyrelsen i Västerbottens län och Skogsvårdsstyrelsen Västerbotten. 2005. Strategi för formellt skydd av skog i Västerbottens län. Inkl. Tillägg 2019-12-19 (dnr 511-2259-2018).

⁹ Länsstyrelsen Västerbotten. 2019. Handlingsplan för grön infrastruktur i Västerbottens län.

Naturreseptatet Björntjärnkullen bidrar till de nationella etappmålen om skydd av skogsmark. Beslutet stärker möjligheterna att nå miljö-målen Levande skogar och Ett rikt växt och djurliv.

Reservatet bidrar även till uppfyllandet ett par av Sveriges nationella friluftsmål, däribland målen om Tillgång till natur för friluftsliv och Skyddade områden som resurs för friluftslivet, genom att natur-miljöernas upplevelsevärden bevaras och tillgängliggörs.

Effekter på ekosystemtjänster

Länsstyrelsen har gjort en bedömning av vilka effekter naturreseptats-bildningen har på olika ekosystemtjänster från naturreseptatet. I bedömningen ingår de ekosystemtjänster som påverkas i måttlig till hög grad, både positivt och negativt.

Beslutet har störst positiv effekt på de stödjande ekosystemtjänsterna som är kopplade till artbevarande och biologisk mångfald, men även många andra ekosystemtjänster påverkas positivt. Länsstyrelsen be-dömer att bland annat följande ekosystemtjänster påverkas positivt av beslutet:

- **Försörjande ekosystemtjänster** som produktion av livsmedel från vilda djur och växter.
- **Reglerande ekosystemtjänster** som flödesreglering, biologisk kontroll av skadegörare och global klimatreglering (kolbindning) utförd av växter.
- **Kulturella ekosystemtjänster** som tillhandahållande av attraktiva miljöer för friluftsliv, tillhandahållande av områden för forskning samt bevarande av naturen för framtida generationer.
- **Stödjande ekosystemtjänster** som ekologiska samspel, bevarande av biologisk mångfald inklusive genpool, habitat och hotade arter, samt tillhandahållande av livsmiljöer för arter, t.ex. barnkammare och boplatser för djur och fåglar.

Beslutet har störst negativ effekt på försörjande ekosystemtjänster kopplade till skogsbruk som produktion av träråvaror, bioenergi och biobaserade kemikalieråvaror. En nationell politisk avvägning har gjorts mellan produktion av virkesråvara och bevarande av skogar med höga

naturvärden vid formuleringen av tidigare etappmål för miljömålet Levande skogar.

Förenlighet med riksintressen (3 och 4 kap. miljöbalken) och kommunala planer

En flyttled av riksintresse för rennäringen enligt 3 kap. 5 § miljöbalken passerar genom naturreservatet. Björntjärnen och slutningen i nordöst ligger inom Lögdeälvens avrinningsområde som är riksintresse enligt 4 kap. 1 och 6 §§. Genom beslutet bevaras områdets naturtyper med de marker som nyttjas för renflytt och renbete i naturreservatet. Naturreservatet berör inga andra riksintressen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken. Lögdeälven ingår i det europeiska nätverket av värdefulla naturområden, Natura 2000 (SE0810433). Länsstyrelsen bedömer inte att naturreservatet påverkar något av riksintressena eller Natura 2000 området negativt eller att dessa är motstående inom reservatets avgränsning.

Naturreservatet berörs inte av några projekteringsområden för vindkraft^{10,11}, gällande undersökningstillstånd eller andra mineralrättigheter¹². Vilhelmina kommuns översiktsplan redovisar de berörda riksintressena och Natura 2000 området. Naturreservatet berörs inte av några andra intressen, förenliga eller oförenliga i Vilhelmina kommuns översiktsplan¹³.

Sammantaget bedömer Länsstyrelsen utifrån naturreservatets omfattning att detta beslut om bildande av Björntjärnkullens naturreservat är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med för området gällande kommunala planer.

Intresseprövning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken

Vid skydd av områden ska det enligt 7 kap. 25 § miljöbalken göras en avvägning mellan allmänna och enskilda intressen. Inskränkningar som

¹⁰ Dorotea, Vilhelmina och Åsele kommuner. Vindkraftsplan för södra Lappland – tillägg till översiktsplan. Antagen av Vilhelmina kommunfullmäktige 2010-06-14.

¹¹ Energimyndigheten. Kartvisare Vindbrukskollen. Läst 2026-06-01.

¹² Sveriges geologiska undersökning (SGU). Kartvisare. Mineralrättigheter. Läst 2026-06-01.

¹³ Vilhelmina kommun. 2018. Vilhelmina kommun Vualtjeren Tjijelte – med sikte på 2030. Antagen av kommunfullmäktige 2018-12-10 (Dnr 15/Ks33).

motiveras med hänsyn till naturvårdsintressen eller intressen för friluftslivet betraktas som angelägna allmänna intressen.

Länsstyrelsen bedömer att naturreservatet Björntjärnkullens avgränsning och föreskrifter är nödvändiga för att skydda och utveckla områdets bevarandevärden. I avsnittet Motiv till skyddets utformning ges en fördjupad motivering till detta.

Sammantaget finner Länsstyrelsen att de positiva effekterna av att bevara området överväger de negativa effekterna som orsakas av inskränkningarna i markanvändning. Vid avvägning enligt 7 kap. 25 § har Länsstyrelsen funnit att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet ska uppnås.

Upplysningar

Länsstyrelsen kan med stöd av 7 kap. 7 och 26 §§ miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

För föreskrifter med krav på tillstånd kan Länsstyrelsen lämna tillstånd till en åtgärd om det inte strider mot reservatets syfte. Ett tillstånd innebär att en åtgärd kan få vidtas, åtminstone i viss omfattning men att det kan finnas krav på utformning, tidsbegränsning, lokalisering mm.

Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats enligt 7 kap. miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid med meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse

Enligt 4 § skogsvårdslagen (1979:429) ska lagens bestämmelser eller föreskrifter inte tillämpas i den mån de strider mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken.

Före anordnande av fasta renskötselanläggningar ska samråd ske med Länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § miljöbalken, enligt vad som framgår av 7c § förordningen (1998:904) om anmälan om samråd.

Datum
2026-06-15

Diarienummer
3663-2026

Utöver föreskrifterna för naturreservatet gäller också andra lagar, förordningar och föreskrifter till skydd för naturmiljön, till exempel:

- Fridlysning av alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon enligt jaktlagen (1987:259). Vissa andra växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845),
- Av 16 § i lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter framgår att hundar under tiden 1 mars - 20 augusti ska hållas under sådan tillsyn att de hindras från att springa lösa i marker där det finns vilt. Under den övriga tiden av året ska hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att driva eller förfölja vilt, när de inte används vid jakt,
- Fornlämningar är skyddade enligt 2 kap. kulturmiljölagen (1988:950). Enligt 2 kap. 6 § kulturmiljölagen är det förbjudet att utan tillstånd från Länsstyrelsen rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller genom bebyggelse, plantering eller på annat sätt ändra eller skada en fornlämning.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 3. Den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen av fastighet ska väcka talan hos mark- och miljödomstolen mot staten inom ett år från det att beslutet på vilket anspråket grundas har vunnit laga kraft. I annat fall går rätten till ersättning eller inlösen förlorad.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Helene Hellmark Knutsson med Lena Lundevaller, handläggare områdesskydd, som föredragande. I den slutliga handläggningen har också Julia Pettersson, handläggare områdesskydd, medverkat.

Helene Hellmark Knutsson

Landshövding

Lena Lundevaller

Handläggare områdesskydd

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namn-underskrift.

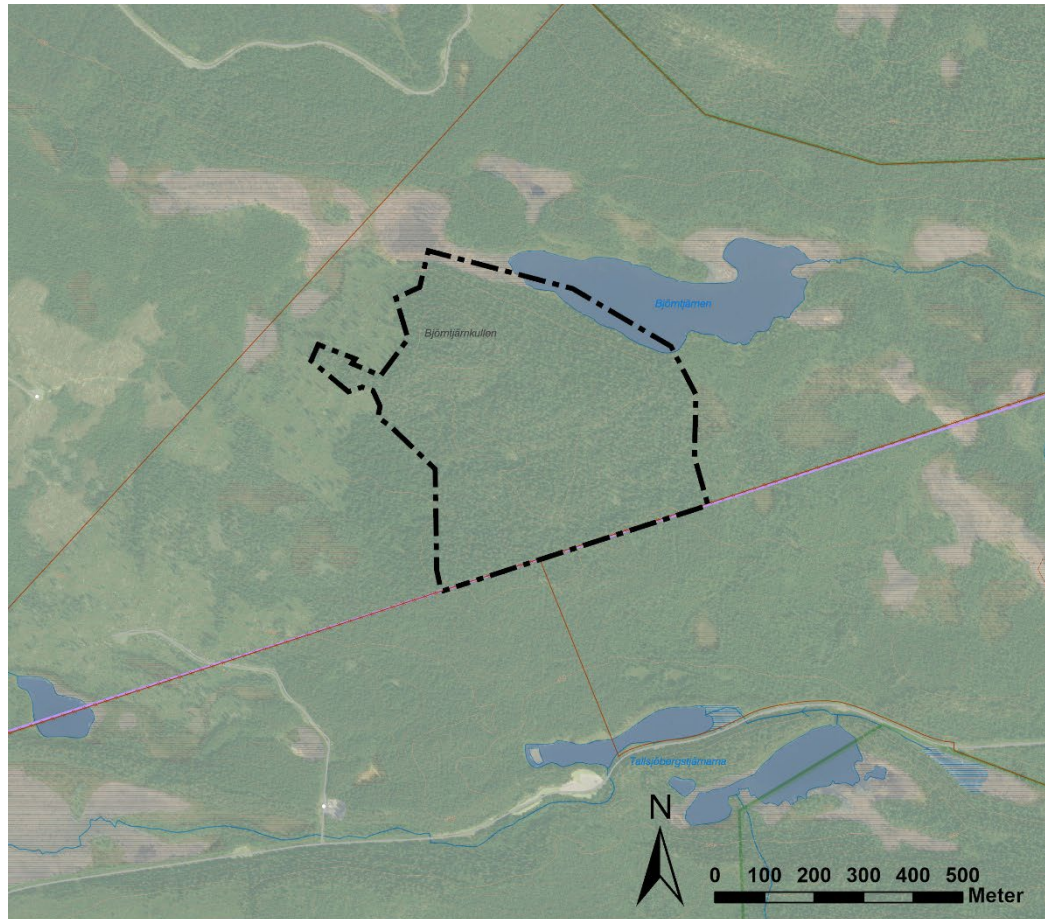
Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på
<https://www.lansstyrelsen.se/dataskydd>.

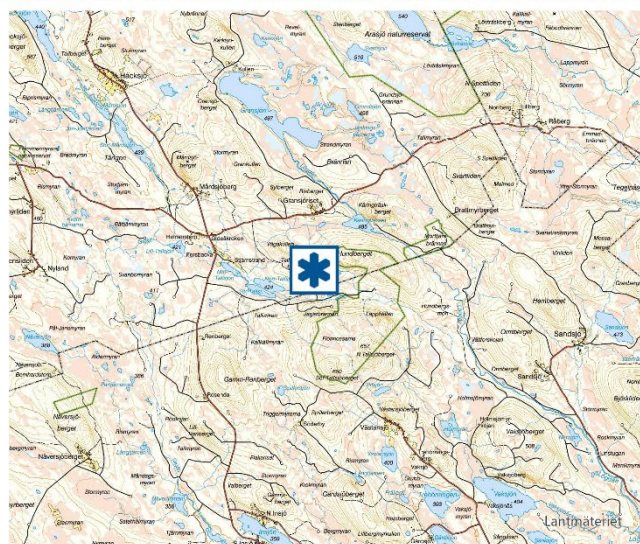
Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan inklusive bilaga
3. Hur man överklagar till regeringen

Bilaga 1

 Naturreservat gräns Naturreservat

Bakgrundskartor © Lantmäteriet, Länsstyrelsen

Beslutskarta för Björntjärnkullens naturreservat i Vilhelmina kommun.

Skötselplan för Björntjärnkullens naturreservat i Vilhelmina kommun

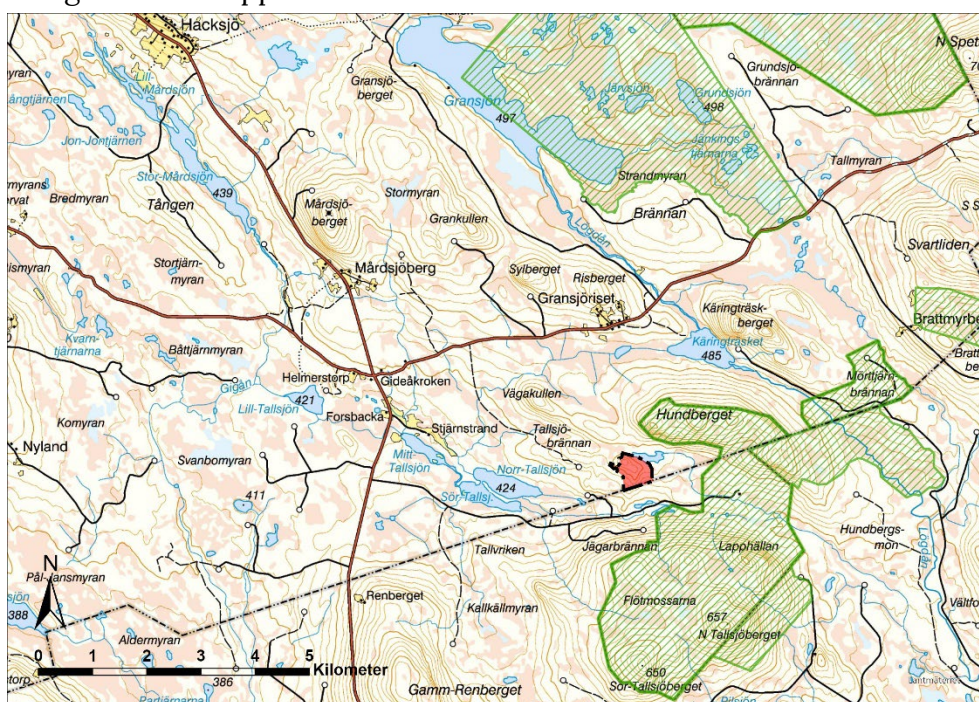

Foto: Julia Pettersson.

1 Beskrivning av naturreservatet

1.1 Läge och landskap

Björntjärnkullens naturreservat ligger cirka 6 kilometer sydost om Mårdsjöberg vid gränsen mellan Vilhelmina och Åsele kommuner. Naturreservatets tall- och barrblandskogar sträcker sig över Björntjärnkullens blockrika sluttningar och gränsar i nordost till Björntjärnen. Naturreservatet ligger ovanför högsta kustlinjen. Höjden över havet går från 475 meter i söder till 535 meter över havet på bergets norra topp.

Naturreservatet Björntjärnkullen (rödmarkering med svart streckad linje) ligger cirka 10 kilometer SSO om Hacksjö. På kartan syns också några närliggande naturreservat (grön streckad markering).

1.2 Geologi

Naturreservatets berggrund utgörs av granit tillhörande den svekokarelska orogenen (cirka 1,8 miljarder år)¹. Naturreservatet ligger i ett landskap som formats av glaciärälvar och isdämda sjöar mellan Gideåns och Lögdeälvens dalgångar². Vattendelaren mellan Gideälven och Lögdeälven går mellan Björntjärnkullens toppar. Terrängen i reservatet är kuperad. Jordtäckte saknas eller är mycket

¹ Sveriges geologiska undersökning (SGU). Kartvisare. Berggrund 1:50000 - 1:250000.

² Lantmäteriet. Kartdatabas. Höjdsuggning.

tunt i de högre liggande delarna. Övriga delar av naturreservatet täcks av morän³. På Björntjärnkullens sluttningar är det gott om stora stenblock och det finns flera blocksänkor.

1.3 Skog

Norra delen av naturreservatet består av tydligt brandpräglad tallskog, med många spår av brand. Skogen är skitad med en ansevärd mängd träd i 200-års åldern och rikligt med träd som är 250-300 år. Det är rikligt med silverfuror, högstubbar och grova tallågor av hög kvalitet i olika stadier av nedbrytning. Området har också allmänt med grova aspar.

Den södra delen av naturreservatet består av barrblandskog, ofta grandominerad, som innehåller allmänt med tallar som är upp till 250-300 år och en hel del grova aspar. De flesta gamla tallar har brandljud. Det är allmänt med död ved av tall och gran men också asp och björk, både i form av torrakor och grova lågor. Granar förekommer i alla åldrar upp till cirka 150 år och det är allmänt med garnlav i området.

Delar av Björntjärnkullen sluttning är brant med bland annat senvuxna solexponerade gammeltallar och aspar.

1.4 Arter

Björntjärnkullens naturreservat utgör en lämplig miljö för arter knutna till tallskog, barrnaturskogar och brandpräglad skog. I området har bland annat följande naturvårdsarter^{4,5} noterats. Hotkategorier presenteras enligt Artdatabankens rödlista⁶: lunglav (*Lobaria pulmonaria*, NT), garnlav (*Alectoria sarmentosa*, VU), mörk kornflarnlav (*Carbonicola myrmecina*, NT), skrovellav (*Lobaria scrobiculata*, NT), fläckporing (*Anthoporia albobrunnea*, VU), granticka (*Porodaedalea chrysoloma*), ullticka (*Phellinidium ferrugineofuscum*, NT), tofsmes

³ Sveriges geologiska undersökning (SGU). Kartvisare. Jordarter 1:25000 - 1:100000.

⁴ Naturvårdsarter är en samlingsterm för skyddade arter enligt Artskyddsförordningen, typiska arter för naturtyperna enligt EU:s art och habitatdirektiv, rödlistade arter, ansvarsarter, signalarter och nyckelarter.

⁵ Artdatabanken. 2013. Naturvårdsarter. SLU Artdatabanken rapporterar 14.

⁶ SLU Artdatabanken. 2026. Rödlistade arter i Sverige 2025. SLU Artdatabanken rapporterar. Nr 37:2026. CR=Critically endangered/Akut hotad, EN=Endangered/Starkt hotad, VU=Vulnerable/Sårbar, NT=Near threatened/Nära hotad.

(*Lophophanes cristatus*) och tretåig hackspett (*Picoides tridactylus*, NT).

1.5 Kulturhistoria

Det finns inga fornlämningar eller kulturlämningar registrerade inom naturreservatet i Riksantikvarieämbetets kartdatabas Fornsök⁷.

Björntjärnkullen ligger i den tidigare kronoparken Hörnan inrättad 1876.

1.6 Renskötsel

Naturreservatet ligger inom Vilhelmina norra samebys vinterbetesmarker. Vilhelmina norra sameby är en fjällsameby. Reservatet ligger inom förvinter- och vårland. Genom naturreservatet passerar en flyttled av riksintresse för rennäringen enligt 3 kap. 5 § miljöbalken⁸. Flyttleden går från åretruntmarkerna i väster till vinterbetsområdena vid kusten. Lämpliga rastbeten är en förutsättning för att kunna genomföra flyttningen av renarna. Trivselland där renarna stannar en längre tid för att beta finns utanför naturreservatet vid Mårdsjöberg och mellan Tallsjöbergen och Hundbergen.

Andra områden än de som redovisas på Sametingets kartor kan få ökad betydelse på grund av bl.a. väder, betestillgång samt övriga verksamheter och aktiviteter inom beteslandet. Samhällen, utbyggda älvar, vägar, skogsbruk, turism m.m. i samebyns vinterbetesområde gör att renarna behöver mycket tillsyn i vinterbeteslandet. Tjockt snötäcke och hård skare gör att det i vinterbeteslandet är nödvändigt att ha tillgång till hänglavsbyte.

1.7 Friluftsliv

Naturreservatet Björntjärnkullen kan besökas för egna strövtåg, naturstudier, svamp- och bärplockning. De högre liggande delarna erbjuder utblickar mot omgivande skogslandskap. I naturreservatet finns goda förutsättningar att uppleva stillhet och frånvaro av ljus- och ljudstörningar. Delar av sluttningarna är ganska branta med många stora stenblock och blocksamlingar.

⁷ Riksantikvarieämbetets kartdatabas Fornsök.

⁸ Sametinget. IRENMARK. Rennäringens markanvändningsdata. www.sametinget.se.

Några skogsbilvägar finns i närheten av naturreservatet. Ingen väg når fram till naturreservatets gräns och det finns ingen markerad stig från väg till naturreservatet. Från vägen söder om naturreservatet är det från Tallsjöbergstjärnarna drygt en halv kilometer till naturreservatet. Den vägen fortsätter österut till Tallsjöbergens naturreservat. Tidvis kan vägarna beroende på årstid och väder vara bommade eller svårframkomliga med bil.

2 Skötselområden för naturmiljöer

Naturreservatet är indelat i två skötselområden med utgångspunkt från naturreservatets övergripande naturtyper samt behov av åtgärder, se även bilaga 1. För skötselområdena redovisas bevarandemål som beskriver vilket tillstånd som ska bevaras eller uppnås för att reservatets syfte ska tillgodoses. För skötselområdena redovisas också skötselåtgärder som kan behöva vidtas av Länsstyrelsen, som förvaltare av reservatet.

För beskrivning av skötselområdenas livsmiljötyper och arter se kapitel 1.

2.1 Skötselområde 1: Barrskog

Areal: 20 hektar

Skötselområdet består huvudsakligen av tallskog och barrblandskog. I stort sett i hela skötselområdet finns det spår av brand, men det är länge sedan senaste branden. I naturreservatets ytterkanter finns mindre områden med ung- och medelålders skog från omfattande avverkningar utanför reservatet. Förutom myrarna och sjön har alla skogar runt naturreservatet avverkats från 1960-talet och framåt⁹. Skogarna i nordväst har under den perioden avverkats två gånger, senast 2016.

Av särskilt värde är den stora förekomsten av gamla grova träd, lågor och torrakor samt sluttningarnas solexponerade tallar och aspar. För området främmande arter, till exempel lupiner och contortatall, kan på ett negativt sätt påverka förekomsten och spridningen av den naturliga floran och faunan.

⁹ Lantmäteriet. Ortofoto svart/vit 1966, 1972 och 1999. Ortofoto färg 2010, 2014, 2018, 2022 och 2025. Ortofoto IR 2006, 2010, 2014, 2018, 2022 och 2025.

Bevarandemål

- Skogen ska präglas av naturliga processer såsom brand, trädens åldrande och döende, stormfällningar, insekters och svampars nedbrytning av ved samt nyetablering av träd i skogen. Som en del i skogens naturliga utveckling kan dessa processer medföra att området periodvis kan komma att få en förändrad karaktär. Efter en störning kan inslaget av lövträd öka vilket ger goda möjligheter för lövträdsberoende arter att fortleva i området. Andelen gran och grova träd kan öka i senare successionsfaser vilket bland annat gynnar arter som är knutna till grov gran och asp samt grov död ved.
- Skogens struktur och sammansättning ska vara påverkad av brand eller motsvarande störning. I perioder efter en störning kan områden vara öppna och luckiga med nya spirande träd-generationer. I senare stadier kan skogen vara mer sluten. Vissa mindre delar av skogen är naturligt fuktiga eller blöta och kommer därför att brinna väldigt ytligt eller inte alls, vilket är en del av dynamiken i ett brandpräglat landskap.
- Skogen ska utmärkas av olikåldrighet, luckighet och genomgående stor strukturell variation. Grova och gamla träd ska vara vanliga. Generellt ska tillgången på stående och liggande död ved vara stor.
- Skötselområdet ska ha en naturlig hydrologi.
- Typiska arter ska ha stabila eller ökande populationer.
- Främmande arter eller stammar ska inte utgöra ett hot mot naturreservatets naturvärden.

Skötselåtgärder

Bränning

Området bör naturvårdsbrännas där det är tekniskt möjligt. En bränning syftar till att upprätthålla eller återskapa en brandpräglad skogsstruktur med de strukturer och arter som är knutna till brand. En bränning kan medföra ökad öppenhet, skiktning och föryngring av främst tall och löv, ökad mängd död ved och strukturer som brandljud som kan medföra ökad livslängd på träden. Skötselområdet kan delas upp och brännas i mindre delar om det bedöms lämpligt. Exakt avgränsning och frekvens för de enskilda naturvårdsbränningarna tas

fram i samband med den brandplan som görs inför varje enskild bränning.

Åtgärder för att öka öppenheten och minska konkurrensen

Där bränning inte är möjlig att genomföra kan åtgärder genomföras för att främja strukturer och arter som är knutna till brand. Det kan ske genom att fälla träd, ringbarka eller på annat sätt skada träd, tillföra död ved eller genomföra markstörning.

Lövgynnande åtgärder för att öka öppenheten och minska konkurrensen

Där en ökad inväxning och dominans av gran kan påverka områdets naturvärden negativt kan exempelvis ringbarkning eller fällning av gran genomföras för att gynna lövträd.

Stängsling

Om den föryngring som kommer efter en bränning bedöms ha dåliga förutsättningar att utvecklas på grund av intensivt bete kan stängsling genomföras.

Hydrologisk återställning

Där diken eller annan tidigare markavvattning påverkar områdets naturvärden negativt kan en återställning av hydrologin genomföras.

Främmande arter

För området främmande arter ska kunna tas bort om behov uppstår. Exempelvis om lupiner eller främmande trädslag sprider sig innanför naturreservatsgränsen.

2.2 Skötselområde 2: Våtmark och sjö

Areal: 10 hektar

I skötselområdet ingår delar av några myrar. En mindre del av Björntjärnen ingår också i skötselområdet, främst av arronderingstekniska skäl. Skötselplanen har därför inga specifika bevarandemål för sjön.

Mellan Björntjärnkullen toppar går vattendelaren mellan Gideälven och Lögdeälven. Utanför naturreservatet, från Björntjärnens östra

sida, rinner ett av Lögdeälvens källflöden, Björntjärnbäcken. Lögdeälven ingår i det europeiska nätverket av värdefulla naturområden, Natura 2000¹⁰ (SE0810433). Björntjärnbäcken (SE714992-158938) byter längre österut namn till Hundbergbäcken som i VattenInformations-System Sverige (VISS) bedömts ha god ekologisk status i enlighet med EU:s vattendirektiv¹¹. I likhet med länets övriga vattendrag finns viss påverkan av långväga luftföroreningar som kvicksilverföreningar och bromerade difenyletrar.

Bevarandemål

- Våtmarkerna ska huvudsakligen vara fysiskt och hydrologiskt intakta. De hydrologiska- och hydrokemiska förhållandena ska vara opåverkade. Hydrologin ska vara ostörd och det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan. Grundvattenytan ska variera naturligt och vara hög under större delen av året.
- I skötselområdet ska det finnas olika naturligt förekommande naturmiljöer med de strukturer, vegetationstyper och arter som hör till dessa naturmiljöer.
- Våtmarkerna ska präglas av naturliga ekologiska och hydrologiska processer såsom nederbörd, grundvattenflöden och översvämningar.
- Typiska arter ska ha stabila eller ökande populationer inom skötselområdet.

Skötselåtgärder

Fri utveckling

Skötselområdets våtmarker och sjö ska huvudsakligen utvecklas fritt genom naturliga processer.

Hydrologisk återställning

Där diken eller annan tidigare markavvattning påverkar våtmarkernas naturvärden negativt kan en återställning av hydrologin genomföras.

¹⁰ EU:s Art- och habitatdirektiv, Direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter.

¹¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område.

Bränning

Historiskt har brand många gånger berört våtmarkerna i naturlandskapet i varierande utsträckning. Ibland har myrarna brunnit, ibland har de fungerat som en naturlig brandgräns. Av det skälet kan myrkanterna som ingår i naturreservatet, vid en naturvårdsbränning av skog inom skötselområde 1 tillåtas brinna.

3 Skötsel för friluftsliv

Naturreservatet kan besökas utifrån sina naturgivna förutsättningar för t.ex. egna strövtåg, svamp- och bärplockning. Det är cirka 550-700 meter från de närmsta skogsvägarna till naturreservatsgränsen.

Mål för friluftsliv

- Det övergripande målet för friluftslivet är att reservatet ska vara tillgängligt för naturupplevelser, rekreation och naturstudier utifrån sina befintliga förutsättningar.
- Det ska vara möjligt att på olika sätt få information om naturreservatets upplevelsevärden inför och under besök i området.
- Informationen ska också bidra till att syftet med områdeskyddet uppnås.

Åtgärder för friluftsliv

Informationen om Björntjärnkullens naturreservat ska underlätta för besökare att uppleva området, förhöja upplevelsen av besöket samt informera om gällande regler.

En informationsskylt, utformad i enlighet med Naturvårdsverkets anvisningar, kan sättas upp och underhållas i anslutning till naturreservatet. Informationen om Björntjärnkullens naturreservat kan samordnas med information om närliggande Tallsjöbergets naturreservat. Informationsskylt sätts upp och övrig information om naturreservatet på Länsstyrelsens webb, via appar och andra tekniska lösningar publiceras utifrån tillgängliga resurser och prioriteringar tillsammans med information om andra naturreservat i länet.

4 Nyttjanderätter och övriga anordningar

Jakt och fiske får bedrivas av jakt- och fiskerättsinnehavare enligt gällande lagstiftning och i enlighet med gällande reservatsföreskrifter. Jaktorn får underhållas och befintliga sikt- och skjutgator får röjas enligt reservatets föreskrifter.

5 Samråd angående renskötsel

Samråd mellan Länsstyrelsen och berörd sameby ska genomföras inför kommande skötselåtgärder i Björntjärnkullens naturreservat som kan medföra påverkan på renskötseln. Båda parter ska kunna ta initiativ till samråd.

6 Utmärkning av gränser

Reservatet ska hållas väl utmärkt enligt svensk standard och Naturvårdsverkets anvisningar. Gränserna bör ses över vart 10:e år och målas om vid behov.

7 Uppföljning och tillsyn

Tillsynen av naturreservatet utförs av naturvårdsförvaltaren i enlighet med Naturvårdsverkets riktlinjer. Tillsynen innefattar besiktning av att reservatets föreskrifter efterlevs.

Dessutom ska naturvårdsförvaltaren följa upp utmärkningar, skyltar och eventuella friluftsanordningar inom reservatet samt livsmiljötyper och arter. Brister och fel ska dokumenteras och åtgärdas.

Tillsynen och uppföljningen av reservatet kommer tillsammans att utgöra ett underlag för en eventuell revidering av skötselplanen.

7.1 Uppföljning av skötselåtgärder

I samband med att större skötselåtgärder utförs ska utgångsläget innan åtgärden dokumenteras. Tillståndet för livsmiljöerna uppdateras efter åtgärd.

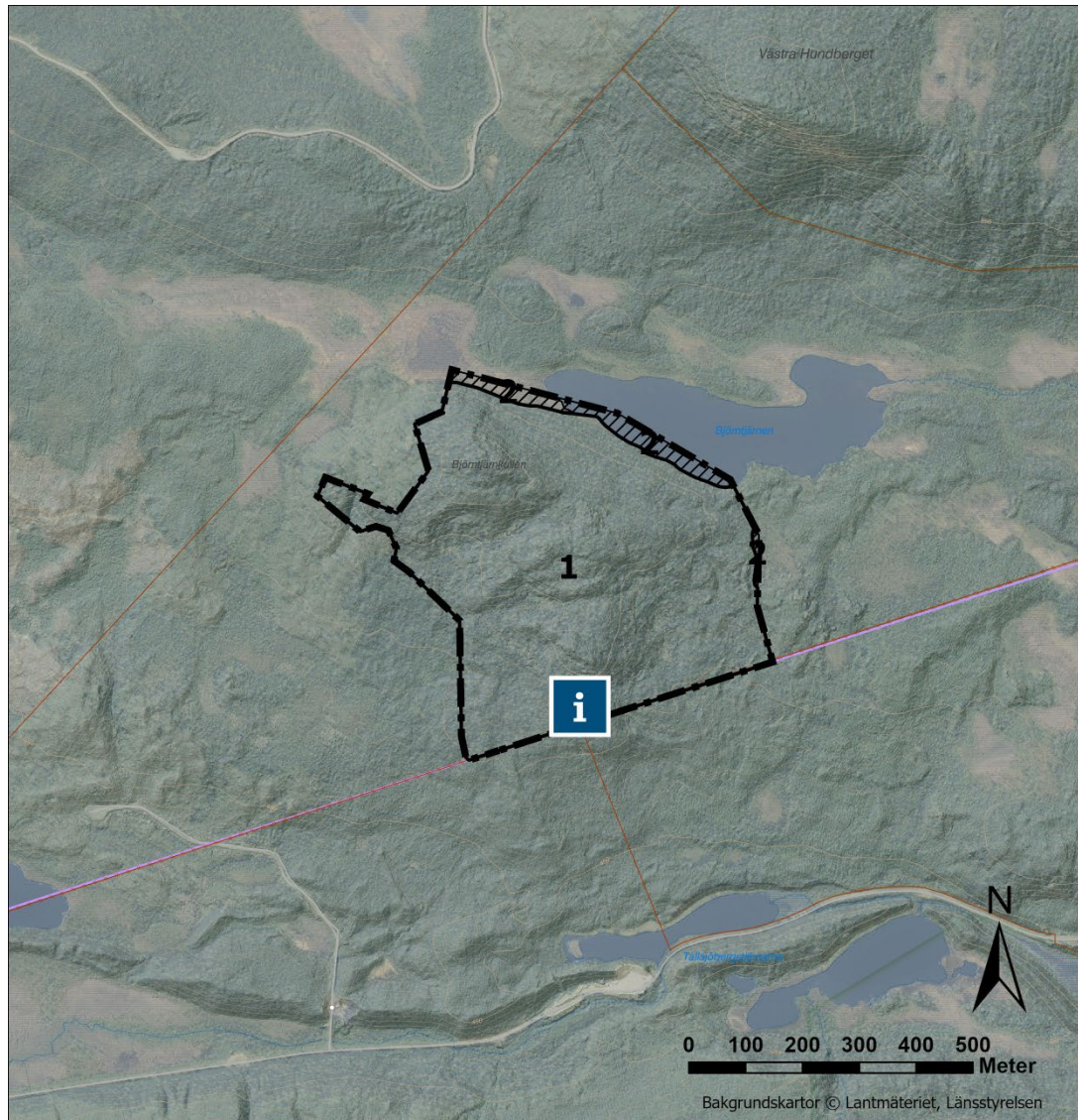
7.2 Uppföljning av bevarandemål

Naturresevatets bevarandemål och tillståndet för området utpekade livsmiljötyper och arter ska följas regelbundet. Uppföljningen sker enligt riktlinjer från Naturvårdsverket.

Bilaga

1. Karta över skötselområden och förslag på plats för information

Bilaga 1

- 1 Barrskog
- 2 Våtmark och sjö
- Informationsskylt
- Naturreservat gräns

Karta med skötselområden och förslag på plats för information i Björntjärnkullens naturreservat i Vilhelmina kommun.

Överklagandehänvisning regeringen

Du kan överklaga beslutet hos regeringen

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos regeringen.

Hur överklagar jag beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Västerbotten antingen via e-post; vasterbotten@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Västerbotten, 901 86 Umeå.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag du fick del av beslutet. Du anses ha fått del av beslutet den dag det kungörs i ortstidning. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det regeringen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som du överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur du vill att beslutet ska ändras.
- Varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Datum
2026-06-15

Diarienummer
3663-2026

Om du har handlingar som du anser stödjer din överklagan så bör du bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta Länsstyrelsen via e-post vasterbotten@lansstyrelsen.se eller via växeltelefonnummer 010-225 40 00. Ange diarienummer.